

S. Sayısı : 97

Gazianteb Milletvekilleri Ömer Asım Aksoy ve Cemil Said Barlas'ın, Hasankeyf tütününün 1944 yılı mahsulünden ihraç vergisi alınmaması hakkında kanun teklifi ve Bütçe ve Gümrük ve Tekel Komisyonları raporları (2/67)

10 . II . 1947

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Hasankeyf tütününün 1944 yılı mahsulünden ihraç vergisi alınmaması hakkında tanzim ettiğimiz kanun teklifini gerekçesiyle birlikte sunuyoruz. Bu tasarımın kanunlaşması için gereken işlemin yapılmasını rica ederiz.

Gazianteb Milletvekili
Ö. A. Aksoy

Gazianteb Milletvekili
C. S. Barlas

Gereke

Yurdumuzda yalnız Gazianteb'te yetişen ve Hasankeyf tütünü adıyla anılan bir eins tütün vardır ki, nikotininin fazlalığı dolayısıyla içilmediğinden memleketimizde sarfedilmez. Hepsisi Mısır'a ihraç olunur. Orada birtakım ameliyelere tâbi tutularak başka türlü kullanılır.

İkinci Dünya harbi sırasında bu tütün Mısır pazarını kaybetmek tehlikesine düştü. Yerine Rodezya tütünleri ikame edilmeğe başladı. Harb sonunda Hasankeyf tütününe Mısır'daki eski sürümünü temin etmek için teşebbüslere girişildi. Fakat ancak 1944 yılından sonraki mahsullerin kısmen satılması mümkün oldu. Çünkü 1944 ten sonra ihraç vergisi kaldırıldığından tütünümüz Mısır piyasasında rakibinin karşısına çıkabildi. Bu vergiye tâbi olan 225 ton 1944 mahsulü ise maliyet yüksekliği dolayısıyla Rodezya tütünlerine rekabet edemediğinden ihraç olunamadı. İhraçat vergisi, esasen harb zamanında emtianın kıymetlenmesinden ve müşterinin çokluğundan dolayı konulmuş idi. Halbuki, öteki tütünlerden çok farklı özellikleri bulunan bu mahsul, o zaman satılamamıştır. Ve üç yıldanberi ambarlarda kısmen çürümüştür. Diğer taraftan, tütünler karşılık gösterilerek vaktiyle bankadan yapılan istikrazın faizi, depo kirası, sigorta ve bekçi ücretleri gibi masraflar, üç yıldanberi müstahsillara ayrıca ağır yük olmuştur. Bu kadar zamandır depolarda beklemekte olan ve bugün kaldırılmış bir vergi yüzünden satılamamakta bulunan bir mahsulü vergiye tâbi tutmak, bunun tamamıyla çürümesine sebep olmaktan başka bir netice doğurmayacaktır. Bu mahsulden alınması beklenen verginin miktarı Hükümet için gayet ehemmiyetsiz olduğu halde ihraç olunduğu takdirde halen kıymeti sıfır olan bir mal değerlendirilmiş olacak ve memlekete yedi sekiz yüz bin lira döviz girecektir. Binaenaleyh 1944 yılı mahsulünden ihraç vergisi alınmıyarak Hasankeyf tütününün ihracına imkân vermek bir zaruret halini almıştır. Tasarı bu maksatla hazırlanmıştır.

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 2/67
Karar No. 45

29 . I . 1947

Yüksek Başkanlığa

Gaziantep Milletvekili Ömer Asım Aksoy ve Cemil Said Barlas'ın, Hasankeyf tütününün 1941 yılı mahsulünden ihraç vergisi alınmaması hakkındaki kanun teklifi Komisyonumuza verilmekle, teklif sahiplerinden Gaziantep Milletvekili Ömer Asım Aksoy ile Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Maliye Bakanlıkları temsilcileri hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Teklif, yapılan açıklamalardan ve gerekçenin incelenmesinden anlaşılacağı üzere 1944 yılı mahsulü Hasankeyf tütünlerinden ihraç vergisi alınmaması maksadiyle hazırlanmıştır.

İkinci Dünya Harbinden önce Mısır piyasalarında rağbet bulan ve yalnız bu memlekette kullanılan Hasankeyf tütünleri; harb sırasında maliyeti daha düşük ve vasıfları hemen bu tütünlere yaklaşan Rodezya tütünlerine rakabet edemediğinden adı geçen piyasada satılmamıştır.

1944 yılından sonra ihraç vergisi kaldırıldığından 1945 - 1946 yılları mahsullerinin kısmen satılması mümkün olmuş ise de 225 tondau ibaret bulunan 1944 yılı mahsulünün satışı temin edilememiştir. Son zamanlarda bu tütünlere aynı piyasada alıcı çıkmış olmakla beraber verilen fiyatlar çok düşük olduğundan çiftçiyi zarara sokmadan satışı sağlamak üzere 1944 yılı mahsulünden ihraç vergisinin alınmaması ve bu suretle bozulmaya yüz tutan tütünlerin elden çıkarılması teemmül olunmaktadır.

Memleketimize (7-8) yüz bin lira kadar döviz getiren ve Anteb'in (200 - 300) kadar ailesinin yegâne geçim kaynağı olan Hasankeyf tütü-

tünlerinin 1944 yılı mahsulünün daha bir müddet beklemeye tahammülü olmadığı, beklediği takdirde evsafından mühim bir kısmını kaybedeceği ve hattâ küll haline gelebileceği yetkili kimseler tarafından açıklanmıştır. İü-kümetten alınan izahlara göre 1944 yılı mahsulü tütünlerin vergi miktarı 67 000 lira tutmaktadır. Üç yıldanberi ambarlarda kısmen vasıflarını kaybeden bu tütünlere karşılık gösterilerek bankadan avans alınmış ve faiz, depo kirası, sigorta ve bekeci ücretleri gibi masraflar da bu hesaplara eklenerek müstahsılların durumunu ağırlatmıştır.

Komisyonumuz teklifi yerinde görmüş ve aynıyle kabul etmiştir. Havalesi gereğince Gümrük ve Tekel Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Mardin	Ankara	Ankara
<i>K. Erten</i>	<i>M. Eriş</i>	<i>F. Öymen</i>
Amasya	Amasya	Ankara
<i>A. Eymir</i>	<i>A. K. Yiğitoğlu</i>	<i>C. Gölet</i>
Aydın	Balıkesir	Bursa
<i>Gl. R. Alpman</i>	<i>E. Altan</i>	<i>F. Bük</i>
Bursa	Diyarbakır	İstanbul
<i>Dr. M. T. Simer</i>	<i>Ş. Utuğ</i>	<i>Dr. A. Adıvar</i>
Kırşehir	Kocaeli	Kütahya
<i>Ş. Torgut</i>	<i>İ. R. Aksal</i>	Muhallifim
		<i>A. Tahtakılıç</i>
Samsun		Tokad
<i>M. A. Yörüker</i>		<i>R. A. Sevengil</i>
Urfa		Yozgad
<i>E. Tekeli</i>		<i>S. İçöz</i>

Gümrük ve Tekel Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Gümrük ve Tekel Komisyonu

Esas No. 2/67

Karar. No. 6

12 . II . 1948

Yüksek Başkanlığa

Hasankeyf tütününün 1944 yılı mahsulünden İhraç Vergisi alınmaması hakkında Gaziantep Milletvekilleri Ömer Asım Aksoy ve Cemil Said Barlas tarafından yapılan Kanun teklifi ve bu husustaki Bütçe Komisyonu raporu Komisyonunuzda teklif sahibi arkadaşlarımız ile Maliye, Ticaret, Gümrük ve Tekel Bakanlıkları temsilcileri hazır buldukları halde incelendi:

Bilindiği üzere İhracat Vergisinin kaldırılması hakkındaki 4839 sayılı Kanunun geçici maddesi hükmüncü 1944 ve daha önceki yıllara ait tütün mahsulünden İhraç Vergisi alınması icabetmektedir.

Verilen izahata göre yalnız Mısır'a ihraç edilen ve dâhilde alıcısı olmayan bu tütün yabancı rekabetine mâruz bulunmakta ve daha sonraki yıllar mahsulü için müşteri çıktığı halde 1944 mahsulü elde kalmış bulunmaktadır.

Hasankeyf tütünü doğrudan doğruya müstahsılların satış kooperatifi eliyle satıldığı cihetle bahsi geçen ve Hazine'den 67 000 liralık bir verginin alınmaması sonucunu verecek olan

bu teklifin kabulü sadece müstahsılı faydalandırarak ve miktarı mahdud dahi olsa belirli bir ihraç maddesinin satış pazarlarında tutunmasını kolaylaştıracaktır.

Komisyonunuz Bütçe Komisyonu gibi kanun teklifini yerinde bularak aynen kabule karar vermiştir.

Yüce Kanun'tayda ivedilikle görüşülmesi dileğiyle Yüksek Başkanlığa sunulur.

Gümrük ve Tekel Ko. Başkanı

Sözeü

Mardin

Erzurum

(H. S. Düzgören

K. Kamu

Kâtip

Malatya

Bitlis

Çanakale

O. Taner

Arif Özdemir

H. Bingül

İmzada bulunmadı.

Kastamonu

Samsun

Tokad

Fethi Mağra

M. Köprülü

F. Eken

İmzada bulunmadı.

Yozgad

Zonguldak

C. Arat

Orhan Seyfi Orhon

İmzada bulunmadı.

GAZİANTEP MİLLETVEKİLLERİ ÖMER
ASIM AKSOY VE CEMİL SAİD BARLAS'IN
TEKLİFİ

Hasankeyf tütününün 1944 yılı mahsulünden
İhraç Vergisi alınmaması hakkında kanun
tasarısı

MADDE 1. — Hasankeyf tütününün 1944 yılı mahsulünden 4839 numaralı Kanunun geçici maddesi mucibince tahakkuk ettirilmesi gereken İhraç Vergisi alınmaz.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.